

zbudila občno pozornost po deželi in zunaj nje. Prebravši to vprašanje sklenem podati se s pisarjem in pričami v bolnišnico k dekli, naj že bo vspeh kakoršen koli. Revico najdemo v usmiljenja vrednem stanu. Očesa sta bila stopila izpod čela in zrla v nas nepremakljivo, kakor bi bila steklena, glava zavita v prte, ves život sključen. Zdravnik reče, da so jej pretreseni možgani in hrbtnični muzeg in da jej je vsled tega jezik zastal. Tudi uho jej mora biti poškodovano, spomin oslavljen in možgani kolikor toliko zmešani, ker na vsako vprašanje z glavo majé. Da-si je videti, da pri takih okoliščinah bo moj posel brez vspeha, vendar storim svojo dolžnost ter jo ogovorim z nekaterimi vprašanji. Al ona gleda debelo zdaj tega, zdaj onega izmed nas in majé z glavo. Tedaj odidemo, ker je vse prizadevanje, od nje kaj zvedeti, zastonj. (Dal. prih.)

Naši dopisi.

V Gorici 16. jan. — Z našim Predélom ne bo tedaj nič! Pač — ljubeznjivi ustavoverci v državnem zboru znajo res tako delati, da so dežele rade (!) pri Avstriji! Kako lahka, kako naravna je na pr. zabavljica: kaj mara Avstrija za nas?! Pa tudi zvesti, in še več ko zvesti Slovenci na Primorskem bi zaslužili menda kaj več, kot tako ošabno preziranje naših interesov. V tem primerljeji vsaj bi si človek želel absolutizma namesti ustavoverske šablone in njene vsega-mogočne „večine“. Da bi namreč zdaj cesar, sam mogel storiti, česar Goričani želimo — storil bi gotovo, in na Predélu bi se že kopalo, ali — —. Nekaj družega pa je Njih veličanstvo cesar Sočki dolini na korist te dni storilo: za novi most v Plavéh (sred poti med Gorico in Kanalom) je podarilo 1000 gold. Ta „most veže naša Brda in Góre“, to je, Kanalski Tominski okraj. — Grof Chambord je mestni blagajnici za dobrotne namene podaril 400 gold., kateri so jej gotovo dobro došli, ker jej zmiraj denarja primanjkuje. — Jutri bo odbor c. kr. kmetijske družbe imel sejo, v kateri se bo obravnaval važen predmet, zadevajoč nas Slovence. Gre namreč za to, ali ima družba tudi še na dalje izdajati svoj slovenski kmetijski list, ali pa, če se ima posluževati kot svojega organa tu izhajajočega „Kmetovalca“, katerega letos gosp. Ern. Klavžar ureduje. — Danes imamo lep, jasen, skoraj spomladansk dan (+ 5° R.); snega ni več. Gosp. Czörnig ima prav: „Gorica je in ostane Nizza“.

— (Čitalnica Goriška), kakor nam poslani program kaže, napravi ta predpust sedem veselic, kajti predpust je dolg in družbeniki se hočejo razveseljevati. Z berilom pa čitalnica tudi družbenikom dobro streže, ker ima 40 različnih časnikov.

Iz Kranja 7. jan. (Dobrotniki šolske mladine in pa čitalnica.) Z veseljem smo brali v zadnjem listu „Novic“ očitno pohvalo dobrotnika šolske mladine gosp. Valentina Bleiweisa, ki celó iz Dunaja vsako leto pred božičem obdaruje revne naše učence in učenke. Enako dobro delo oskrbuje zdaj, kar je čitalnica naša to opustila, leto za letom naš krajni šolski svet. Po prizadevanji predsednika krajnega šolskega sveta gosp. prof. Tom. Zupana in s pomočjo šolskih prijateljev bilo je tudi pretekle božične praznike 25 šolskih otrok z zimsko obleko obdarovanih, ki so lepo božično darilo po vvodnem govoru gosp. prof. Zupana vpričo učiteljev in druge gospode v mestni dvorani hvaležnega srca prejeli. — Tudi čitalnica se je nekoliko oživila. Imeli smo koncem leta „besedo“, pri kateri je njen predsednik g. dr. Mencinger kratkočasil občinstvo s koserijo, ki se mora res duhovita imenovati in ki je zbudila željo,

naj bi se ta slovenski pisatelj po predolgi tihoti zopet pokazal na slovstvenem polji, — pevci pa so se pod vodstvom gosp. prof. Glazerja tako dobro obnesli, da reči smemo, da boljšega petja v naši čitalnici še slišali nismo. Posebno odlikovali so se v pesmih „Kdo je mar“ in „Popotnica banovcev“. — Nadjamo se tedaj v novem letu novega življenja tudi v čitalnici naši in to tem bolj, ker je čitalnica v muzikalnem oziru z gosp. prof. Glazerjem zadobila izvrstno moč in jako krepko podporo.

Iz občine Dobriunske pod Ljubljano 16. prosinca. (Hvala, komur hvala gré!) Debel sneg pokriva tudi zemljo okolice naše. Da pa cesta tako na debelo ž njim pokrita dela velike težave peš-ljudem in voznikom z vozovi velike težave, to pač vsak vé, kdor tako zimo, kakor je letošnja, skuša na deželi. Naš župan oče Jak. Črne pa, ki zmirom rad posluša pravične želje svojih zemljanov in tudi na prvi hip sam vidi potrebe njihove, čutil je brž potrebo, iz ceste odstraniti nakupičeni sneg, da morejo vozovi naprej, ki iz naših vasí gredó v mesto in iz mesta nazaj, izprosil si je zato v grajščini na Fužinah stroj za sneg, soseščanom pa dal oznaniiti, naj zaprežejo svoje konje, da se, kolikor treba, izkida sneg po cesti na stran. In na prvi oklic občinskega sluga so oni zapregli konjiče svoje in celi dan orali sneg od živinozdravilnice iz Polján do Sostra. Ker je bil župan sam zmirom nazoč, izvršilo se je vse v lepem redu. Zato hvala, komur hvala gré! Župan naš res po očetovsko skrbi za svojo občino, in ker polno zaupanje vživa v občini naši, zato tudi zemljani njegovi radi spolnujejo njegove naukaze, ki merijo le na blagor občinski. Bog ga poživi!

Iz Ljubljane. — Volitev barona K. Wurzbacha za predsednika družbe kmetijske Kranjske je presvitli cesar potrditi blagovolil.

— Gospod minister kmetijstva grof Mansfeld se je z dopisom od 17. dne t. m. s toplo besedo zahvalil za to, da ga je družba kmetijska izvolila za častnega uda ter občnokoristnemu njenemu delovanju zagotovil krepko podporo.

— (V gemeinderathu) se je včeraj 18. t. m. obravnavala podpora za gledališče nemško, ki je preočitno kazala, da stranka, ki se zmirom in zmirom šopiri s „kapitalom“ in „inteligencijo“, se ne sramuje berati za revnih 200 gld., — nemški očetje na rotovži pa, da ne vedó, da prazna in siromaška mestna kasa ne more in ne sme denarja trositi za to, za kar se večina meščanov še ne briga ne. 15000 gld. deficita, vse ulice polne snega kakor na kmetih, in sto in sto družih ran še, vkljub temu pa trositi denar za „bildungsanstalt“, ki je le takrat polna, če se predstavlja kak poseben spektakel, no, to naj zagovarja, kdor more! 200 gold., za katere teater-komité koledva, sicer ni veliko, al kdor nič nima, ta tudi 2 gold. dati ne more, če ga ne vodi nečimurnost dandanašnjih „krahov“. Temeljito in krepko sta zoper predlog finančnega odseka govorila gospoda dr. Kar. Bleiweis in Lasnik, in pobijala motive dr. Schöppel-na, dr. Keesbacherja in g. Bürgerja, al — bob v steno bilo je vse; velika večina je sklenila, naj se „teaterkomitetu“ dá koncem sezone 200 gold. iz mestne blagajnice. Stranka tedaj, ki v Ljubljani representira „inteligencijo“ in „kapital“, si pač po tem sklepu mora sama sebi reči: „Zum Teufel ist das Kapital, — nur die Intelligenz ist noch geblieben!“ — Če to „inteligenco“ teaterkomité na obresti naloži, morebiti da do velike noči se povrne mestni blagajnici vzeti 200 gold.

— (Iz seje deželnega odbora 15. januarija.) Predlogu pomnoženega krajnega in nasvetu okrajnega šolskega sveta, da se izpraznjena učiteljska služba na štiri-

razredni ljudski šoli v Škofji Loki definitivno podeli učitelju Valentinu Telbanu, je deželni odbor pritrnil. — Sklenilo se je, da se enemu nadučitelju v Krškem stanarina za mesec oktober, november in december leta 1875 plača iz normalno-šolskega zaklada. — Privolilo se je, da se bivšemu učitelju dekliške šole Novomeške Jožefu Kravsu iz zaklada za učiteljske pokojnine plačuje 60 gold. letne podpore. — Predlogu kustoza deželnega muzeja je deželni odbor pritrnil, da se zbirke na Ljubljanskem močvirju izkopanih starin iz dobe stavb na koléh zamenjajo za zbirko starih denarjev Graškega muzeja (Joanneuma) in za zbirko različnih morskih živali iz mestnega muzeja Tržaškega. — Sklenilo se je, da se program primarija dr. Kar. Bleiweisa, kako naj se zida deželna norišnica na Studencu, presodi še v posebni seji, h kateri se povabi tudi referent deželnega zdravstvenega sveta. — Vsled poročila inženirja dr. R. Vicentini-a v njegovi knjižici: „Relazione e voto sul bonifico delle valli di Laas, Zirknitz, Planina e Lubjana“ — obrne se deželni odbor na deželno vlado za sporočilo, kako stoji zdaj stvar zaradi osušenja Ložke doline, zaradi odtoka Cerkniškega jezera zaradi uravnanja Unca, in kaj vlada namerava v tej važni zadevi storiti. — Cestnemu odboru Ljubljanske okolice se je dovolilo 600 gold. posojila iz deželnega zaklada za nujna popraviljanja lanskega leta po plohah poškodovanih cest. — Prošnja župana Poljskega za odvezo od županovanja se je vslišala.

— (Število bolnikov v deželni bolnišnici lansko leto) kaže nam skupni pregled, ki ga je sestavilo upravišтво njeno, tako-le: Bolnikov na različnih razdelkih je bilo z ostalimi od predlanskega leta skupaj 3262, in sicer jih je bilo na oddelku za notranje bolezni 1178, — na kirurški oddelku 1025, — na sifilitičnem oddelku 358, — na oddelku za kronične kožne bolezni 137, — na oddelku za ženske bolezni 61, — v norišnicah 225. Od teh jih je lansko leto umrlo 303, konec leta pa v bolnišnici še ostalo 392. V porodnišnici je bilo žensk 143. Najdencev je iz deželne oskrbi odpadlo 116, tedaj na koncu lanskega leta iz prejšnjih let, ko najdenišnica ni bila odpravljena, ostalo le še 430. Če primerimo število blaznih (174), ki so bili leta 1874 v norišnici, s številom lanskega leta (225), se zopet kaže ogromni prirastek z 51 brez teh, ki jih ima dežela naša še v družih vnanjih norišnicah. Popolnoma ozdravljenih jih je izstopilo iz norišnice 32 (24 moških in 8 žensk) zboljšanih izpušenih pa je bilo 23 (moških 19, ženskih 4).

— Prečastiti gosp. knezoškof dr. Pogačar pride jutri iz Dunaja nazaj.

— V Vipavi se je pod načelstvom gosp. dekana Grabrijana ustanovil odbor, ki bode nabiral doneske za spominek mnogozaslužnemu gosp. Matiju Vrtovcu. Slava!

— Izvrstni časnik Celovski „Kärntner-Blatt“, ki je v nemškem jeziku 7 let krepko branil državopravna načela, svetinje katoliške vere in pa pravice slovenskega naroda, je z 2. letošnjim listom izhajati nehaj, ker 710 rok je list jemalo, plačevalo ga tako malo, da vrh truda in časa rodoljubni izdajatelj ni mogel še veliko denarja žrtvovati. Žalostno!

— (Priporočilo.) Vsakemu kovaču in ključarju je dobro znano, kakošna dobrota in koliki dobiček je za njegovo rokodelstvo dober meh. Dozdaj smo si morali dobre mehove iz Dunaja in drugih dežel prav drago naročevati; zdaj jih dobimo domá in to prav izvrstne in pa cenejše pri mojstru Matiju Zupanu v Kropi na

Gorenskem. Jaz sem od njega dva meha kupil, s katerima sem tako zadovoljen, da po pravici morem tega domačega mojstra prav gorko priporočati.

P. Skale, učenik podkovstva.

— (Slovensko gledišče.) Burka „Danes bomo tiči“ je privabila v nedeljo veliko poslušalcev v gledišče. Igrali so jo dobro, zlasti J. Kocélja „hlapec“ je bil drastična figura. Dosti smeha je vzbudil tudi, kakor navadno, gosp. Kajzel; gosp. Šušteršič prenašlo govori. Vsi drugi so igrali dokaj dobro, poslušalci so bili vedno dobre volje in ploskali. — V nedeljo bo znana Nestroyeva predpustna burka „Lumpacivagabund“ po Aléševčevem prevodu gotovo zopet magnet za občinstvo. Pustnemu času so take igrice primerne, a stare so že. Zato si dovoljujemo do vodstva gledišnega pohlevno vprašanje: Kdaj bomo videli kaj novih izvirnih iger, katerih ima vodstvo gotovo kaj že v rokah?

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. — Zbornica gospôska je po večdnevni boji z veliko večino glasov sprejela postavu za samostane (klostre). V splošni debati so govorili kardinal knez Schwarzenberg, grof Leo Thun in opata Liebsch in Helferstorfer krepko zoper njo; minister Stremajer sam je govoril za nekatere omehčave zborničnega načrta; ali vsi drugi „kulturkämpferji“, med njimi tudi liberalni Anastazij Grün (grof Anton Auersperg), so branili postavu tako, kakor da bi Avstrijo s tem rešili, če uboge menihe denejo pod ostro kontrolo države. Gospodom škofom se je gnjusilo ostati do konca pri tej razpravi, in le gori imenovana, napol ustavoverna opata sta se še pričkala z radikalci. Ker je zbornica gospôska poostrila še v nekaterih točkah načrt zbornice poslancev, zato roma zdaj postava še enkrat do komisije poslaniške zbornice. Ali bode ministerstvo, gledé na to, da se je minister bogočastja sam upiral nekaterim §., priporočila to postavu potrjenju cesarjevemu, je zdaj vprašanje.

— Postavo o „starokatoličanih“ je zbornica gospôska zavrgla.

— V pondeljek so imeli tudi ustavoverci gospôske zbornice konferencijo z ministri o Ogrskih razprtijah. Radovedni so lordi gotovo ravno tako kakor poslanci, izvedeli bodo pa menda od ministrov oni prav toliko kot uni.

— Banka Ogerska je v kljub vsemu upiranju Dunajskih ministrov neki že gotova hiša, za njo že odločena, njen ravnatelj že izbran in — kar je najvažnejše — je to, da se banka napravi z denarjem Pruskim. Po takem bila bi ta banka Prusko-magjarska! To je jako čudna novica in politično silno pomenljiva. Al dandanes je v Avstriji vse mogoče.

Iz Turškega bojišča. Po mrazu in drugih nadlogah je že v Hercegovini toliko Turških vojakov poginilo, da jih je tam komaj še 15.000. Ti pa so slabo preskrbljeni z vsem, častniki že 22 mesecev niso dobili nobene plače, zato zapuščajo bojišče. — V Carigradu so začele Evropske veleoblasti intervenirati na podlagi Andrassy-evega reformnega načrta; al Turška vlada jim je pokazala prav neprijazen obraz in že zdaj se skoro za gotovo sme sklepati, da vse skup ne bodo nič opravile. Turčija je v kljub slabosti in zadreg še preošabna, z lepo bo ž njo težko kaj opraviti. V Bosni ima Hubmayer skup jako močno četo, ki se pripravlja na hud boj, kateri ima v kratkem biti. Prostovoljci prihajajo iz vseh krajev k ustajnikom, tako da se njihove čete vedno le množé. Tako poročajo Hrvaški časniki.